

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžfk/11/2019
Identifikačné číslo spisu: 8017200328
Dátum vydania rozhodnutia: 02.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Zemková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8017200328.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: G. O. - FEDAN, so sídlom Zlatá Baňa č. 110, IČO: 34904042, právne zastúpená JUDr. Miroslavom Katunským, advokátom, so sídlom Floriánska č. 16, Košice, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná č. 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. 101231933/2017 zo dňa 6. júna 2017, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/25/2017-63 zo dňa 3. mája 2018 v časti výroku o trovách konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/25/2017-63 zo dňa 3. mája 2018 v napadnutej časti výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Prešove podľa § 99 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“ alebo „Správny súdny poriadok“) zastavil konanie o správnej žalobe o preskúmanie rozhodnutiu žalovaného č. 101231933/2017 zo dňa 06.06.2017, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017, ktorým bolo zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam daňového dlžníka - žalobkyne na zabezpečenie daňového nedoplatku vo výške 3 116,60,- € na dani z príjmov fyzickej osoby, vyplývajúceho z pokuty za zdaňovacie obdobie 2001, splatného 08.12.2016 a vo výške 25 095,44 € na dani z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie 2001, splatného 25.08.2016.

2. Krajský súd v Prešove rozhodol o zastavení konania z dôvodu, že Daňový úrad Prešov rozhodnutím č. 102645818/2017 zo dňa 28.12.2017 podľa § 82 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „Daňový poriadok“) z vlastného podnetu zrušil rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017, čím odpadol predmet konania o správnej žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu žalovaného č. 101231933/2017 zo dňa 6. júna 2017, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Daňového

úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017. Krajský súd v Prešove zároveň rozhodol o trovách konania v zmysle § 170 písm. b/ SSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2.

3. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobkyňa domáhala, aby kasačný súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/25/2017-63 zo dňa 3. mája 2018 v jeho II. výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobkyňa má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%, alternatívne aby uznesenie v jeho II. výroku zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, a to z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

4. Žalobkyňa mala za to, že v danej veci bolo potrebné pri rozhodovaní o otázke trov konania postupovať v zmysle § 171 ods. 1 SSP, nakoľko zo správneho spisu je zrejmé, že k zastaveniu konania došlo zo zavinenia žalovaného, keďže správca dane rozhodnutie o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam žalobkyne zrušil z vlastného podnetu. Žalobkyňa zdôraznila, že na uvedený dôvod krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania neprihliadol, hoci mu uvedená skutočnosť bola známa.

3.

5. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril písomným podaním doručeným Krajskému súdu v Prešove dňa 22.06.2018, v ktorom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobkyne proti II. výroku uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 1S/25/2017-63 zo dňa 3. mája 2018 ako nedôvodnú zamietol.

6. Žalovaný uviedol, že účelom záložného práva je zabezpečiť pohľadávku, preto záložné právo nemôže samo o sebe existovať. Je závislé čo do vzniku i čo do trvania na pohľadávke, ktorú má zabezpečiť. V danom prípade pohľadávka správcu dane zabezpečená záložným právom podľa rozhodnutia Daňového úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017 po tom, čo bola podaná žaloba na súd zanikla, preto správca dane v súlade s ustanovením § 82 Daňového poriadku rozhodnutie o zriadení záložného práva zrušil vydaním rozhodnutia č. 102645818/2017 zo dňa 28.12.2017.

7. Žalovaný zdôraznil, že k zrušeniu rozhodnutia o zriadení záložného práva nedošlo z dôvodu jeho vecnej nesprávnosti, t.j. skutkových alebo právnych pochybení, ale na základe objektívneho zákonom upraveného dôvodu, pričom žalovaný zároveň uviedol, že k zrušeniu predmetného rozhodnutia by správca dane pristúpil aj vtedy, ak by dlžník pohľadávku zabezpečenú záložným právom dobrovoľne uhradil.

4.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd v zmysle § 438 ods. 2 SSP preskúmal napadnuté uznesenie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

9. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

10. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

11. Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu mal Najvyšší súd Slovenskej republiky za preukázané, že rozhodnutím Daňového úradu Prešov č. 943926/2016 zo dňa 30.05.2016 bol žalobkyni v zmysle § 68 ods. 5 Daňového poriadku vyrubený rozdiel dane z príjmov fyzických osôb za zdaňovacie obdobie 2001 v sume 31 166,06 €. Proti predmetnému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodlo Finančné riaditeľstvo SR rozhodnutím č. 103666005/2016 zo dňa 04.08.2016 tak, že rozhodnutie správcu dane potvrdilo.

12. Krajský súd v Prešove na základe podanej správnej žaloby preskúmal rozhodnutie Finančného riaditeľstva SR č. 103666005/2016 zo dňa 04.08.2016 a rozsudkom č. k. 5S/31/2016- 85 zo dňa 27. apríla 2017 ho zrušil (z dôvodu zániku práva správcu dane vyrubiť žalobkyni daň v dôsledku uplynutia času). Následne Finančné riaditeľstvo SR rozhodnutím č. 1392169/2017 zo dňa 16.10.2017 zrušilo pôvodné rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 943926/2016 zo dňa 30.05.2016.

13. Daňový úrad Prešov zároveň medzičasom rozhodnutím č. 103827905/2016 zo dňa 05.09.2016 určil daňovému subjektu- žalobkyni povinnosť zaplatiť pokutu vo výške 3 116,60 € za správny delikt podľa § 154 ods. 1 písm. e/ Daňového poriadku- uvedenie v daňovom priznaní dane z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie 2001 nižšej ako daň, ktorú mal uviesť. Žalobkyňa podala proti predmetnému rozhodnutiu odvolanie, o ktorom rozhodlo Finančné riaditeľstvo SR rozhodnutím č. 104321413/2016 zo dňa 16.11.2016 tak, že potvrdilo rozhodnutie prvostupňového daňového orgánu.

14. V nadväznosti na rozhodnutie č. 103827905/2016 zo dňa 05.09.2016 Daňový úrad Prešov rozhodnutím č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017 v zmysle § 81 ods. 1 Daňového poriadku na zabezpečenie daňového nedoplatku vo výške 3 116,60,- € na dani z príjmov fyzických osôb za zdaňovacie obdobie 2001 splatného 08.12.2016 a vo výške 25 095,44 € za zdaňovacie obdobie 2001 splatného 25.08.2016 zriadil záložné právo k nehnuteľnosti žalobkyne, a to konkrétne k nehnuteľnostiam vedeným v katastri nehnuteľností Katastrálneho odboru Okresného úradu Prešov, obec Zlatá Baňa, katastrálne územie Zlatá Baňa na Z.. XXX, R., súpisné číslo 110, na parcele č. 572, druh stavby 10, rodinný dom, ktorých vlastníkom je O.V. a G. O., rod. O., XXX XX B. L., č. XXX, SR, G. X. XX.XX.XXXX, spoluvlastnícky podiel 1/1.

15. Žalobkyňa podala proti predmetnému rozhodnutiu odvolanie, ktorým navrhovala, aby žalovaný napadnuté rozhodnutie zrušil, nakoľko žalobkyňa podala na Krajskom súde v Prešove žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR č. 103666005/2016 zo dňa 04.08.2016, ktoré tvorilo podklad pre vydanie rozhodnutia Daňového úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017.

16. Žalovaný rozhodnutím č. 101231933/2017 zo dňa 6. júna 2017 odvolaním napadnuté rozhodnutie Daňového úradu Prešov potvrdil, dôvodiac, že v konaní vedenom pred Krajským súdom v Prešove sp. zn. 5S/31/2016, predmetom ktorého bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva SR č. 103666005/2016 zo dňa 04.08.2016, nebolo ku dňu vydania predmetného rozhodnutia žalovaného právoplatne rozhodnuté (uvedené nebola pravda, keďže v tom čase už bolo vydané rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č.k. 5S/31/2016-85 zo dňa 27. apríla 2017, ktorým došlo k zrušeniu rozhodnutia žalovaného č. 103666005/2016 zo dňa 04.08.2016, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Daňového úradu Prešov o určení rozdielu dane z príjmov fyzických osôb).

5.

17. Podľa § 170 písm. b/ SSP žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené.

18. Podľa § 171 ods. 1 SSP, ak účastník konania procesne zavinil odmietnutie žaloby alebo zastavenie

konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania.

19. Podľa § 82 Daňového poriadku, rozhodnutie o zriadení záložného práva môže správca dane z vlastného alebo iného podnetu zmeniť alebo zrušiť, a to aj čiastočne, ak daňový subjekt daňovú pohľadávku alebo daňový dlžník alebo poddlžník, alebo iná osoba podľa § 59 daňový nedoplatok zaplatila celkom alebo sčasti alebo ak zanikol predmet záložného práva alebo došlo k zániku daňovej pohľadávky alebo daňového nedoplatku iným spôsobom alebo ak je iný dôvod na jeho zmenu alebo zrušenie. Rozhodnutie sa doručí daňovému subjektu a v prípade daňového nedoplatku daňovému dlžníkovi alebo poddlžníkovi, ktorí proti nemu môžu v lehote 15 dní odo dňa doručenia podať odvolanie. Právoplatné rozhodnutie sa doručí registru podľa osobitného predpisu.

6.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobkyne vo vzťahu k napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Prešove po tom, ako sa oboznámil s obsahom súdneho a k nemu pripojeného administratívneho spisu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

21. V prejednávanej veci je spornou otázkou aplikácie ustanovenia § 170 písm. b/ SSP, resp. § 171 ods. 1 SSP upravujúceho náhradu trov konania v prípade zastavenia konania podľa § 99 písm. g/ SSP.

22. Vo všeobecnosti platí, že náhrada trov konania ako taká je ovládaná zásadou úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie, pôvodne upravená v ustanovení § 146 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), bola premietnutá do ustanovení Správneho súdneho poriadku v podobe vyjadrenej v § 171 SSP a znamená, že trovy súdneho konania je povinný uhradiť ten z účastníkov konania, ktorý zaviniel ich samotný vznik. Zmyslom aplikácie zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel.

23. V prípade zastavenia konania v zásade platí, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Vo výnimočných prípadoch však možno niektorému z účastníkov uložiť povinnosť uhradiť druhému z účastníkov trovy zastaveného konania. Vychádzajúc zo znenia § 171 ods. 1 SSP možno konštatovať, že v prípade, ak dôjde k zastaveniu konania zavinením niektorého z účastníkov, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôraznil, že pojem procesné zavinenie je potrebné vykladať komplexne a extenzívne, v dôsledku čoho je napríklad za osobu, ktorá zastavenie konania zaviniela, nutné považovať aj žalovaného, rozhodnutie alebo opatrenie ktorého bolo zrušené napr. v mimoodvolacom administratívnom konaní, čím prichádza k vyvolaniu nevyhnutnosti späťvzatia dôvodne podanej žaloby. V tomto smere predstavuje ustanovenie § 171 ods. 1 SSP špeciálne ustanovenie vo vzťahu k § 170 písm. b/ SSP zakladajúc výnimku zo všeobecnej zásady.

25. Pri zastavení konania je pre vyriešenie otázky náhrady nákladov konania kľúčové zistenie, či, a pokiaľ áno, tak potom ktorý z účastníkov z procesného hľadiska zastavenie konania zaviniel. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň dodáva, že zavinenie môže existovať na oboch stranách, tak na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného.

26. Správne súdne konanie môže byť zastavené z rôznych procesných dôvodov vymedzených v ustanovení § 99 písm. a/ až h/ SSP. Zásadu procesnej zodpovednosti za zavinenie je potrebné aplikovať v rámci každého správneho súdneho konania bez ohľadu na to, z akej príčiny bolo konkrétne konanie zastavené, ak vznikol procesnoprávny vzťah medzi správnym súdom a účastníkmi konania a medzi účastníkmi konania navzájom.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky mal v prejednávanej veci za preukázané, že k zastaveniu konania

došlo z dôvodu, že Daňový úrad Prešov rozhodnutím č. 102645818/2017 zo dňa 28.12.2017 podľa § 82 Daňového poriadku zrušil rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017, v dôsledku čoho odpadol predmet konania o správnej žalobe smerujúcej proti rozhodnutiu žalovaného č. 101231933/2017 zo dňa 6. júna 2017, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017.

28. Vzhľadom na skutočnosť, že k zastaveniu konania v danom prípade došlo z dôvodu zrušenia rozhodnutia Daňového úradu Prešov z jeho vlastného podnetu, čo malo za následok zánik predmetu konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa stotožňuje s názorom žalobkyne, podľa ktorého mal Krajský súd v Prešove pri rozhodovaní o otázke trov konania postupovať v zmysle § 171 ods. 1 SSP.

29. V súvislosti s argumentom žalovaného uvedeným v jeho vyjadrení ku kasačnej sťažnosti, že k zrušeniu rozhodnutia o zriadení záložného práva nedošlo z dôvodu jeho vecnej nesprávnosti, ale na základe objektívneho, zákonom upraveného dôvodu v súlade s ustanovením § 82 Daňového poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že v danom prípade je potrebné jasne vymedziť, z akého dôvodu došlo k zániku daňového nedoplatku, ktorý bol jeho prostredníctvom zabezpečený.

30. V predmetnom kontexte Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na skutočnosť, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 5S/31/2016- 85 zo dňa 27. apríla 2017 došlo k zrušeniu rozhodnutia žalovaného č. 103666005/2016 zo dňa 04.08.2016, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 943926/2016 zo dňa 30.05.2016, ktorým bol žalobkyni v zmysle § 68 ods. 5 Daňového poriadku vyrubený rozdiel dane z príjmov fyzických osôb za zdaňovacie obdobie 2001 v sume 31 166,06 €.

31. Následne rozhodnutím Finančného riaditeľstva SR č. 1392169/2017 zo dňa 16.10.2017 došlo k zrušeniu rozhodnutia Daňového úradu Prešov č. 943926/2016 zo dňa 30.05.2016, na základe ktorého bolo vydané rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 103827905/2016 zo dňa 05.09.2016 o uložení pokuty daňovému subjektu- žalobkyni vo výške 3 116,60 € (za správny delikt podľa § 154 ods. 1 písm. e/ Daňového poriadku- uvedenie v daňovom priznaní nižšej dane, ako mal uviesť), ako aj rozhodnutie Daňového úradu Prešov č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017, ktorým bolo zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam žalobkyne na zabezpečenie daňového nedoplatku vo výške 3 116,60 € na dani z príjmov fyzických osôb za zdaňovacie obdobie 2001 splatného 08.12.2016 a vo výške 25 095,44 € za zdaňovacie obdobie 2001 splatného 25.08.2016.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že zrušením predmetného rozhodnutia Daňového úradu Prešov č. 943926/2016 zo dňa 30.05.2016 stratilo rozhodnutie o zriadení záložného práva č. 100109928/2017 zo dňa 18.01.2017, potvrdené správnu žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaného č. 101231933/2017 zo dňa 6. júna 2017, materiálny podklad pre jeho existenciu, keďže došlo k zániku pohľadávky, ktorá mala byť jeho prostredníctvom zabezpečená.

33. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v prejednávanej veci nebolo možné postupovať inak, ako uznesenie krajského súdu v napadnutej časti z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu v zmysle ustanovenia § 462 ods. 1 SSP na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania v súlade s vyššie prezentovaným právnym názorom, a to tak, že žalobkyni prizná úplnú náhradu trov konania proti žalovanému. Krajský súd zároveň v zmysle ustanovenia § 467 ods. 3 SSP rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e príпустný opravný prostriedok.